Heimskringla

kemr út á Laugardögum.

The Heimskringla Ptg. & Publ. Co. útgefendr. [Publishers.]

Verð blaðsins í Canada og Bandaríkjunum er:
1 árgangur 12 mánuðir $2.00.
½ —— 6 —— $1.00.

Ritstjórinn geymir ekki greinar, sem eigi verða uppteknar, og endrsendir þær eigi nema frímerki fyrir endrsending fylgi. Ritstjórinn svarar engum bréfum ritstjórn viðkomandi, nema í blaðinu. Nafnlausum bréfum er enginn gaumr gefinn. En ritstj. svarar höfundi undir merki eða bókstöfum, ef höf. tiltek. slíkt merki.

Uppsögn ógild að lögum, nema kaupandi sé alveg skuldlaus við blaðið.

Ritstjóri (Editor):
EGGERT JÓHANNSSON.

Ráðsmaðr (Busin. Manager):
EINAR ÓLAFSSON.

Peningar sendist í P. O. Money Order, Registered Letter eða Express Money Order. Banka-ávísanir á aðra banka, en í Winnipeg, eru að eins teknar með afföllum.

OFFICE:
Cor. Ross Ave. & Nena Str.
P. O. BOX 305.

Hvar eru Eddukvæðin til orðin?

Svo heitir merkisrit ný-útkomið í Reykjavík, eftir latínuskólakennara Dr. Björn M. Olsen. Í bókmentasögu Íslands hafði Dr. Finnur Jónsson lýst þeirri skoðun sinni, að Eddukvæðin, að undanteknum nokkrum þeim tilkomuminnstu, væru ort annarstaðar en á Íslandi, flest í Noregi, en nokkur á Grænlandi. Nokkru síðar framsetti doktorinn ástæður fyrir þessari skoðun sinni í sínu danska riti um fornar bókmentir Norðmanna ag Íslendinga, er hann nefnir: "Den oldnorske og oldislandske literaturs historie, I."

Í þessu riti er doktor Olsen að svara doktornum og hrekur þar og gerir að engu allar röksemdaleiðslurnar, sem ætlast var til að svipti Íslendinga þessum merka fjársjóði. Þetta rit sitt tileinkar höf. sambekkingum sínum, "til endurminningar um 25 ára stúdentsafmæli okkar" segir hann. Þegar athugað er innihald bókarinnar og hvað það var sem kom honum til að rita hana, þá verður ekki annað sagt, en að hún sé sérlega vel valin afmælisgjöf. Fyrir þessa gjöf ættu allir Íslendingar að vera höfundinum innilega þakklátir, að minnsta kosti þeir ísl. allir, sem láta sér ant um að haldið sé áfram að viðurkenna Íslendinga höfunda og eigendur þeirra fornrita, er þeir sjálfir hafa samið og varðveitt frá glötun. Eins og höfundurinn á einum stað í bókinni bendir á, mætti eins vel svifta Ísl. eignarrétti á mörgum Íslendingasögunum eins og á Eddukvæðunum. Væri það gert, yrðu Íslendingar í sannleika fátæk þjóð. Því fornrit þeirra eru þjóðarinnar dýrmætasti fjársjóður, fjársjóður sem enn er ekki metinn eins og skyldi, af því hve tiltölulega lítill hluti útheimsins þekkir hann nema laklega af afspurn. Þessvegna á hver sá maður þakklæti og heiður skilið, sem leggur hönd á að aftra því, að þjóðin verði rænd þessum kjörgripum sínum.

Að gefa heildlegt ágrip af innihaldi bókarinnar er ómögulegt, og látum vér því nægja að grípa úr henni smákafla, rétt sem sýnishorn.

Meðal annars eru þær ástæður fyrir því, hjá Dr. F. J., að Eddukvæðin hafi verið ort í Noregi, að á landnámstíðinni hafi Íslendingar haft annað að gera, en yrkja kvæði, að þá hafi ekkert félagslíf verið í landinu, og ekki getið um neitt atkvæðaskáld á því tímabili. Þeir hafi sótt lög sín (Úlfljótslög) til Noregs, og sé það því til sönnunar, að þá hafi ekkert sjálfstætt andlegt líf verið til á Íslandi. Fylgjandi kaflar eru lítið sýnishorn af svari Dr. Ólsens:

"Eg vil þó leifa mér að minna F. J. á, að eitt af höfuðskáldum 10. aldarinnar, Egill Skallagrímsson, er fæddur á landnámsöldinni og orðinn fulltíða maður, áður enn hún er á enda. Eftir því, sem F. J. sjálfur telur í formálanum fyrir Eglu-útgáfu sinni, er Egill fæddur 901, og er hann þá um þrítugt, þegar landnámsöldin er á enda (930), hefir verið í víkingu og er búinn að irkja um Aðalstein Englakonung (925—6 að tali Finns Jónssonar). Annað íslenzkt höfuðskáld sömu aldar, Glúmur Geirason, virðist einnig hafa verið kominn á legg fyrir 930. Þessi dæmi sína og, að það er ekki rétt, sem F. J. segir, að skáldskapur hafi ekki byrjað á Íslandi fyrr en um 950. Ég fyrir mitt leyti er sannfærður um, að mikið hefir verið ort á Íslandi bæði á landnámsöldinni og söguöldinni, sem vér höfum nú engar sögur af. Það gegnir furðu, að nokkur kviðlingur skuli hafa geymst frá landnámsöldinni til vorra daga, og þó eru til lausavísur frá þessum tíma, t. d. eftir Hallstein Þengilsson, Þóri snepil, o. fl. Að kveðskapurinn á söguöldinni hafi ekki verið eign einstakra manna, heldur hafi öll alþýða haft gaman af kveðskap og fengist við hann í viðlögum, það sézt ljósast á sögunni um níðið, sem Íslendingar ortu um Harald Gormsson, og feldardálkinn, sem landsmenn sendu Eyvindi skáldaspilli í þakklætisskyni fyrir lof það, sem hann orti um Íslendinga (Íslendingadrápu). Um níðið er það sagt, að það hafi verið í lög tekið á Íslandi, að yrkja skyldi um Harald konung eina níðvísu fyrir nef hvert, er á var landinu. Af níði þessu er enn til ein vísa dróttkvæð. Til feldardálksins lögðu allir bændur hver sinn "skattpening," er "stóð 3 peninga silfurs vegna, ok hvítur í skor." Er hvorttveggja allmerkilegt, bæði að norskt skáld skyldi verða til að yrkja um þjóðina íslenzku, líkt og íslenzku skáldin ortu um konungana í Noregi, og eins hitt, aðalmenningur hér skyldi hafa samtök til að launa lofið á þennan hátt, og eru slík samskot víst einsdæmi um þessar mundir, þó að víðar sé leitað enn á Norðurlöndum.

....Vér þekkjum nú að eins einstaka lausavísur frá þessum tíma eftir aðra Norðmenn enn hirðskáldin, og eru þær hvorki fleiri né tilkomumeiri en lausavísur þær, sem vér vitum að Íslendingar hafa ort á sama tíma.

....Hirðarkveðskapurinn sannar ekki neitt. Hann er eins og stofublóm, sem getur þroskast, þó að alt utan dyra sé hulið snjó og ís.

....Ekki er það heldur alveg rétt sem F. J. segir, að kveðskápur hafi staðið í blóma í Nóregi alt til loka 10. aldar. Að vísu lifðu tvö af höfuðskáldunum norsku fram yfir miðja öldina, þeir Gutthormur sindri og Eyvindur skáldaspillir. Gutthormur orti um bardagann á Rastarkálf, og hlýtur því að hafa lifað fram yfi r955, enn varla hefir hefir hann lifað lengi eftir það, því að hann er talinn einn af skáldum Haralds hárfagra. Hann má því miklu fremur telja til fyrri hluta aldarinnar. Um Eyvind heldur F. J. sjálfur, að hann sé fæddur milli 910 og 920, og *síðar* getur það varla verið, því að í vísu, sem er ort árið 962, kvartar hann yfir því, að elli færist yfir sig. Hann er því orðinn miðaldra maður um miðja 10. öld, Að vísu lifði hann fram undir lok aldarinnar; Fagurskinna segir, að hann hafi verið í Jómsvíkingabardaga með Hákoni jarli; enn þá hefir hann verið fjörgamall. Það er því í rauninni réttara að telja hann til hinnar eldri kinslóðar (um 950), þó að hann yrði svo langlífur. Þessi maður er sá eini, sem F. J. getur átt við, þegar hann segir, að kveðskapur hafi blómgast í Noregi til loka 10. aldar, enn hann stendur einn sér eins og aldin eik meðal fauska. Móti þessum eina manni höfum vér Íslendingar mörgum að skipa, og mun ég að eins taka fram hina helztu. Þá voru uppi þeir Kormakur, Einar skálaglamm, Hólmgöngu Bersi, Hrómundur hinn halti, Úlfur Uggason, Þórarinn Máhlíðingur, Tindur Hallkelsson, Þorleifur jarlsskáld, Hallfreður vandræðaskáld og margir, margir fleiri, að ótöldum Agli Skallagrímssyni og Glúmi, sem mega teljast jafnaldrar Eyvinds. Þessi samanburður sýnir ljósast, hvar skáldskapurinn stendur í meiri blóma, þegar á öldina líður, hvort heldur í Noregi eða á Íslandi. Og athugavert er það, að sum af íslenzku skáldunum, sem ég nefndi, og flest þau, sem ég ekki nefndi, eru annaðhvort alls ekki eða þá ekki eingöngu hirðskáld: Þetta sýnir, hversu kveðskaparíþróttin var algeng meðal alþýðu á Íslandi. Á 11. öldinni eiga Norðmenn eitt einasta höfuðskáld, enn þá er talið, að íslenzki kveðskapurinn standi með mestum blóma, enda mun F. J. ekki detta í hug að halda því fram, að kveðskapur Íslendinga um þær mundir standi á baki Norðmanna.

....Það sannar ekkert, þó að Úlfljótur hefði norsk lög til fyrirmyndar. Þetta hlaut svo að vera, gat varla hugsast öðruvísi. Allar nýlendur hafa altaf samið sig sem mest að háttum, venjum og lögum móðurlandsins. Ég þarf ekki annað enn minna á sambandið milli nýlendnanna grísku og móðurborganna. "Landnámsmennirnir grísku tóku með sér að heiman eigi að eins goð og fornhetjur móðurborgarinnar, heldur einnig lífsskoðun sína og grundvallarreglur hins opinbera og félagslega lífs," segir einn ágætur sagnaritari. "Eldur af arni móðurríkisins, myndir goðanna, sem þar voru tignuð, hofgoðar og vitringar af hinum gömlu ættum fylgdu nýlendumönnum, þegar þeir fóru að heiman. Verndargoð móðurborgárinnar voru beðin að taka þátt í hinu nýja landnámi." "Nýlendurnar fundu hjá sér þörf á að halda órjúfandi trygð við lífsvenjur og guðsdýrkun móðurborgarinnar. Þeim fanst, sem þær væri ósjálfstæðar og ófullveðja gagnvart móðurborginni, og *leituðu ráða og hjálpar hjá henni, er þær vildu koma föstu skipulagi á hjá sér.*" Engum hefir svo ég viti dottið í hug að ráða af þessu, að ekkert andlegt líf hafi verið til í neinni grískri nýlendu! Og þó er margt í þessari lýsingu svipað landnámssögu Íslands, Er ekki einmitt sagan um það hvernig Úlfljótslög urðu til, ljós vottur þess, að landnámsmennirnir íslenzku fluttu hingað með sér norskar lífsvenjur, norsk lög? Höfðu þeir ekki með sér öndvegissúlurnar úr sínum gamla bústað, moldina undan blótstallanum í hofi því, sem þeir skyldu við, norsk goð, norskar kappasögur, og í einu orði sagt: norskan átrúnað? Enn ef svo er, ætli það sé þá ekki of djúpt tekið í árinni að segja, að þessir menn "hafi hvorki haft arin né altari að verja"?

Fylgir þá langur kafli þar sem skýrt er frá ástæðunum til þess, að kristni var lögtekin á Íslandi. Er þar sýnt fram á, að ástæðurnar hafi verið ótti gömlu goðanna við hina nýju höfðingja í héruðum, er svo voru orðnir mannmargir, að til urðu "víðsvegar um land óregluleg þing, sem stóðu fyrir utan hina löglegu þingaskipun og voru nokkurs konar "ríki í ríkinu." Samblandaður var og óttinn við hina kristnu, er höfðu Ólaf konung Tryggvason fyrir bakhjarl".

....Öllum hinum vitrari goðum hlaut því að vera ljóst, hvílík ógurleg hætta vofði yfir þeim og ríki þeirra. Hér voru nú tveir kostir fyrir höndum: Annar sá, að bæla niður kristnina með oddi og egg og gera hana alveg landræka, og þennan kostinn mun Runólfur goði og hans flokkur hafa viljað. Ef þetta tækist, mátti sjá fram á, að hinir fornu goðar mundu halda valdi sínu. Enn það var enginn hægðarleikur, þar sem kristnin var orðinn svo mögnuð. Hitt ráðið var — að beitast sjálfir fyrir hina nýju trúarhreifingu, láta skírast og gerast forsprakkar annara í því að innleiða kristnina. Þeir sáu, að kristninni var sigurinn vís, ef þeir sjálfir, hofgoðarnir, sem áttu að halda uppi blótum og verja heiðna trú, gengi í flokk kristinna manna. Heiðnin mundi þá missa bæði sverð og skjöld og verða að lúta í lægra haldi. Þeir vissu, að kristnir menn mundu taka þeim fegins hendi, og að þeir með þessu móti mundu geta náð aftur þeim þingmönnum, sem frá þeim höfðu farið til hinna nýju höfðingja, og líklega haldið þeim, sem þeir enn höfðu eftir, þegar alþýða væri búin að sætta sig við kristnina. Ef goðarnir vildu halda valdi sínu var þetta auðsjáanlega eina ráðið, og að því hefir vafalaust hneigst meiri hluti gömlu goðanna á þinginu, sumpart af sjálfs dáðum, sumpart fyrir fortölur annara. Þessir menn hafa þá myndað miðflokk þann á þinginu, sem Maurer talar um, og hafa þeir Þorgeir og Snorri verið fremstir í honum. Nú verða fyrst skiljanlegir samningarnir milli Þorgeirs og kristna flokksins, nú er ljóst, hvers vegna allir leggja málið í hné Þorgeiri, nú er skiljanlegur úrskurðr hans og það, að allir beygja sig undir hann á þinginu, nú skiljum vér, hvað til kemur, að sjálfir heiðnu goðarnir eftir þetta ganga manna best fram í því, að fá fólkið til að láta skírast heima í héröðum, nú er auðskilið, hvernig á því stendur, að heiðnir menn út um landið veita kristninni svo litla mótstöðu. Dæmi goðanna hlaut að hafa hin mestu áhrif á alla alþýðu, og auk þess má telja víst, að þeim hafi fylgt allur þeirra frænda og mága afli, eða með öðrum orðum merkustu menn í hverju héraði. Og nú skiljum vér loksins, hvernig á því stendur, að kristnin ekki kollvarpar með öllu ríki hinna fornu goða, sem átti svo djúpar rætur í heiðninni".

Með þessu lýkur hann við að svara hinum *almennu* ástæðum og er öll bókin úr þessu (bls. 30—133) svar gegn hinum *einstöku* atriðum, sem Dr. F. J. vill láta gilda sem ástæður fyrir því, að kvæðin hafi verið ort annarstaðar en á Íslandi. En þær ástæður hjaðna eins og vindbólur á vatni undir eins og Dr. Ólsen hreyfir við þeim. Það er tilgangslaust að koma með sýnishorn af þessum svörum Ólsens, menn verða að lesa heildina alla til þess að hafa gagn og skemtun af. Þó getum vér ekki stilt oss um að setja hér tvo stutta kafla, upphaf og endir málsins.

Í upphafinu segir hann:

"Ég fyrir mitt leyti get nú ekki verið F. J. samdóma um, að málið á Eddukvæðunum sanni hvorki til né frá um heimkynni þeirra. Það er á þeim öllum frá upphafi til enda rammíslenzkt. Ég hefi leitað með logandi ljósi í öllum þessum kvæðum, og hefi hvergi fundið neitt orð, hvergi neina orðmynd, sem ekki að mínu áliti sé eða hafi einhverntíma verið íslenzk. Þetta, að kvæðin eru svona rammíslenzk í hinum ytra búningi sínum, eins íslenzk og dönsku kappavísurnar eru danskar og Sjúrðarkvæði fœreiskt, það virðist mér vera einhver hin sterkasta sönnun fyrir því, að kvæðin í þeirri mynd, sem þau nú hafa séu íslensk. Hinu vil ég ekk þar með neita, að einhver af kvæðunum kunni að vera ort upp eftir norskum, sænskum eða dönskum kvæðum. Þeir sem halda því fram, verða að sanna það, að því er hvert einstakt kvæði snertir".

Að endingu segir hann:

"Það er sagt, að sjö grískar borgir hafi barist um þann sóma að vera ættborg Hómers skálds. Líkt er um Eddukvæðin. Frændþjóðir vorar á Norðurlöndum hafa fegnar viljað eigna sér þau, og sumir hafa viljað skoða þau sem sameiginlega eign allra germanskra þjóða. Því verður heldur ekki neitað, að efnið í þeim eru sögur, sem hafa gengið eigi að eins um Norðurlönd, heldur eru og sumar hverjar upphaflega kynjaðar sunnan frá Þýskalandi, og getur vel verið, að norsk, dönsk eða jafnvel þýsk kvæði liggi á bak við sum af Eddukvæðunum og séu grundvöllur þeirra. Enn þetta er nú alt hulið í þoku, sem líklega aldrei verður af létt. Eins og kvæðin nú liggja fyrir, eru þau algerlega íslenzk bæði að efni og búningi, anda og máli. Hvar sem á þau er litið, bera þau innsigli og mark hinnar litlu íslensku þjóðar. Þeim hefir verið safnað á Íslandi af íslenskum manni og eru til vor komin í íslenskum handritum. *Beati possidentes!* Sælir eru þeir, sem eignarhaldið hafa! Ef einhver vill taka þau frá okkur, þá verður hann að koma með órækar sannanir fyrir sínu máli. Enn engar slíkar sannanir eru enn fram komnar".

"Að endingu get ég ekki bundist þess að taka það fram, að ritgerð þessi er alls ekki skrifuð til að gera lítið úr ritstörfum doktors Finns Jónssonar. Ég ber mikla virðingu fyrir iðni hans og dugnaði, og er honum þakklátur fyrir mikið og margt, sem læra má bæði af hinum eldri ritum hans og útgáfum fornrita og ekki síst af hinni nýju bók hans um bókmentir Íslendinga og Norðmanna. Enn honum eru nokkuð mislagðar hendur.....

"Mullenhoff brigslaði einu sinni Konr. Maurer um það, að hann liti á goðafræði Germana frá of þröngu íslensku sjónarmiði, eða, sem hann komst að orði, að Maurer skoðaði hana "frá Heklutjalli." Ég játa það, að í hverju máli er best að hafa svo víðan sjóndeildarhring sem unt er. Enn að því er snertir það mál, sem hér er um að ræða, spurninguna um heimkynni Eddukvæðanna, þá hygg ég, að útsjónin af Heklutindi verði bæði víðari og betri enn frá nokkrum öðrum stað, hvort sem heitir Dofrafjall eða Brocken".

Framfarir Rússlands.

Þær fregnir hafa borizt frá Pétursborg, að hinn nýi keisari, Nikulás II., hafi í huga að rýmka svo um böndin, að nokkur hluti alþýðu megi kjósa fulltrúa til að mæta á þingi og að einhverju leyti ráða þjóðmálum með stjórninni. Að fregnin sé sönn, er nokkuð sem enginn getur sagt að svo stöddu, en víst er nokkur ástæða til að ætla einhverja hæfu fyrir henni. Er þaðmeðal annars ástæða til þess, að horfur eru á vinfengi Rússa og Breta stjórna. Í fljótu bragði má virðast að það sé nokkuð, sem ekki komi þessu máli við, en sé vel að gáð, sézt þó að því er þannig varið. Ef Rússa keisari hefir löngun til að vinna þjóð sinni gagn, má hann ekki sífelt vera hræddur um útjaðra ríkisins og standa í stímabraki að verjast áhlaupum erlendra þjóða. Evrópu-eignir sínar þarf hann ekki að óttast um, heldur þær í Asíu. Og það eru Bretar, sem hann þarf að óttast fremur öllum öðrum, öldungis eins og Bretar óttast Rússa öllum öðrum fremur þar eystra. Ef þess vegna þær stjórnir koma sér saman um að láta hvor annars landeign óáreittar, en í þess stað vera samtaka, ef á tilþrifum þarf að halda í Asíu, þá getur Nikulás óhræddur lagt sig eftir að hrinda í lag öllu því er hann getur viðráðið innanríkis, og það er margt.

Það er tími til kominn, að Rússar fengju einhverja mynd af löggjafarþingi, og það er ekkert ótrúlegt þó Nikulás keisari viðurkenndi að stóll hans yrði stöðugri og líf hans í minni hættu, ef hann leitaðist við að láta að vilja fjöldans, þó hann með því fengi, ef til vill, óvild nokkurra dramblátra aðalsmanna. Sjóndeildarhringur hans ætti að vera víðari en föður hans, því hann hefir ferðast um flest lönd heimsins og haft tækifæri til að athuga ástæðurnar í þeim löndum, sem fullkomast stjórnarfyrirkomulag hafa. Það væri því ótrúlegt, ef hann sýndi ekki á einhvern hátt að hann sæi mismuninn.

Það þarf auðvitað ekki svo lítinn kjark til að snúa við blaðinu og byrja að gefa virkilegar stjórnarbætur, þar sem við er að stríða rótgrónvenju og hefð og að auki hervaldið og aðalinn. Hvað líkamsbygging og heilsu snertir, er Nikulás lítilmenni í samanburði við föður sinn og forfeður, hvern fram af öðrum.— En þó hefir hann nú þegar sýnt, að hann er jafningi þeirra og meira til hvað hugrekki snertir. Að undanskildum Pétri mikla hefir líklega enginn keisari Rússlands gengið og ekið verjulaus um strætin í Pétursborg, eins oft og Nikulás II., á þeim stutta tíma, sem hann hefir ráðið ríki. Hann hafði aukheldur ekki neinn verulegan vörð um sig og því síður þrefaldann hergarð beggjamegin strætonna milli sín og lýðsins, þegar hann um daginn ók frá höll sinni til kyrkjunnar til að ganga í hjónabandið. Það var svo undraverð nýbreytni, að öll þjóðin dáðist að því. Lýðurinn bjóst við, samkvæmt gamalli venju við öll markverð tækifæri, að mega gægjast fram á milli hermanna-raðanna með hlaðnar byssur og nakin sverð, en er til kom, mátti hann fylkja sér óáreittur á strætin og óhindraður sjá alt, er séð varð. Þetta sýnir að keisarinn þorir að hætta lífi sínu meðal fólksins og að hann einnig hefir kjark til að rjúfa gamlar venjur, ef honum ræður svo við að horfa. Og með þessari lítilsverða tilslökun hefir hann þegar náð hylli lýðsins. Hvað mundi þá, ef hann hefði þrek til að höggva hlekki vanans, gera eitthvað alþýðunni til gagns.

Blöðin á Frakklandi.

Í tilefni af fráfalli "mikilmennisins franska" (le Grand Francais), Ferdinand de Lesseps, hefir orðið alltíðrætt um blöðin á Frakklandi, sem höfðu af honum, eða Panama-félaginu, nálægt $20 milj. sem hylmingarfé. Við rannsóknarréttinn, er steypti karli og Panamafélaginu svo hræðilega, kom ótvíðrædlega í ljós, að fjöldi af blöðum á Frakklandi lifir á ránum, á þagnarpeningum. Rétt nýlega komst það sama upp, og var þá sýnt hve blygðunarlausar þessar blóðsugur eru. Formaður tímaritsins "Nítjánda öldin," sem út kemur í París, Girard að nafni, var nýlega tekinn fastur fyrir tilraun til að hræða þannig peninga út af manni. Fyrir réttinum bar einn alkunnur bankastjóri það, að hann hefði einu sinni atvinnu sinnar vegna, álitið nauðsynlegt að friða bófa þennan með þagnargjaldi. Samninginn gerðu þeir í opinberri matsölubúð, á meðan þeir sátu yfir kaffidrykkju. Girard heimtaði 20,000 franka og gekk bankastjórinn að því. Stakk hann peningunum í vasa sinn og segir svo: "Þetta er fyrir það sem út er komið. Hvað viltu gefa fyrir þær ritgerðir, sem ekki eru komnar út?" Fóru svo leikar, að bankastjórinn fékk honum ávísun á aðra 20,000 franka, áður en þeir stóðu upp frá borðinu. Með þessari rannsókn þykir sannað, að jafnvel stórar og alkunnar stofnanir greiði þessum ræningjum ákveðna fjárupphæð á hverjum mánuði, til þess að komast hjá skaðlegum dylgjum og glósum. Það þótti enda sannað, að nýlega hefði ungur maður ráðið sér bana til að sleppa hjá eyðileggjandi ummælum, af því hann hafði ekki efni á að greiða þá fjárupphæð, er blöðin heimtuðu til að þegja. Í þessu efni er helzt ekkert af Parísarblöðunum undanþegið og útbreiddasta blaðið í heimi, "Petit Journal," er sagt öllum hinum ötulla að útvega sér fé á þennan hátt.

Það er vottur um siðferðislegan slappleika á Frakklandi, að blöð sem verða opinber að þessu skuli geta haldið áfram, að nokkur skuli kaupa þau, og að formenn þeirra fá að flakka lausir og frjálsir menn. Að því siðferði snertir, hvort heldur í pólitiskum skilningi eða öðrum, er Ameríka ekki líkt því á efsta stiginu, en þó er það víst, að ekki eitt blað þrifist hér degi lengur, eftir að verða opinbert að öðru eins. Jafnvel Greenwaystjórninni — og dýpra er ekki hægt að sökkva — mundi þykja slík blöð meira en "passleg pilsa" og eins og prestinn velgja við.

FRÁ LÖNDUM.

MINNEOTA, MINN., 8. Des. 1894.
(frá fréttaritara Hkr.)

Tíðarfar hið ákjósanlegasta, jörð marauð. Síðastliðinn föstudag sá ég mann út á akri að herfa.

Giftingar: Nýgift eru Jón Stefánsson frá Egilstöðum í Vopnafirði og Kristín Halldórsdóttir frá Hólmum í Reyðarfirði, Ólafur Arngrímsson frá Búastöðum í Vesturárdal í Vopnafirði og Guðrún Pétursdóttir Jökuls.

Prestamál. 12. þ. m. er sagt að Vesturbygðarsöfnuður hafi gengið í ísl. kyrkjufélagið í Canada. — 15. þ. m. hélt Norðurbygðarsafnaðar-stjórn hlutaveltu að Merki, heimili Óla bónda S. Petersonar. Stjórnin hafði fengið séra Björn til að flytja þar fyrirlestur, og flutti hann hann á undan hlutaveltunni, var fytirlesturinn nefndur: "Um landnám Íslendinga hér í landi," var hann liðlega saminn og vel framfluttur; arðurinn af samkomunni varð á milli 30 og 40 doll., er gengur til að rýra skuld á kyrkju safnaðarins.

Manndauði: Nýdáin er hér Friðrika Helgadóttir, kona Árna Sigfússonar úr Vopnafirði; dauðmeinið var taugaveiki. Einnig er hér nýdáinn norðmaður, er mörgum Ísl. var að góðu kunnur, hann hét Arni L. Rye, var járnsmiður; dauðmein hans var taugaveiki.

Í fyrri viku voru hér í kynnisför þeir feðgar Jónatan J. Peterson, kaupmaður frá New Ark, S. D., og Karl J. Peterson, lögmaður.

Verzlunarhimininn er sem fyr fremur drungalegur, lögtak og stefnur mjög tíðar. Strokinn er sökum skulda G. J. Rafnsson (Vopnfirðingur).—Nú er séra Níels alfarinu héðan.

Skuldakrafa.

Með því að ýmsir einstakir kaupendur Þjóðólfs í Ameríku og jafnvel sumir útsölumenn hans þar hafa engin skil sýnt á borgun langan tíma, þá auglýsist hér með, að svo framarlega sem þeir ekki hafa greitt skuldir sínar fyrir marzmánaðarlok næstkomandi, þá verða nöfn þeirra auglýst hér í blaðinu öðrum til viðvörunar, ásamt skuldarupphæðinni. Við næstliðin áramót var hætt að senda blaðið ýmsum mönnum þar vestra sakir vanskila, og verða þeir auðvitað teknir á þennan lista, svo framarlega sem þeir borga ekki.

Reykjavík 30. Nóv. 1894.
HANNES ÞORSTEINSSON.